

Kitaabka Daanyeel - Boqol iyo Saddex iyo Sideetan

Aasaaska Daa'imka ah: Masiixa ee Taariikhda Nebinimada iyo limaanka Mu'minka

Jeff Pippenger
2024-04-13

“Runta uu Butros qirtay waa aasaaska iimaanka rumaystaha. Waa tan Masiixu qudhiisu ku dhawaaqay inay tahay nolosha weligeed ah.” “Runtaas” waxay aqoonsatay laba dhinac oo Masiixa ku saabsan. Kan ugu horreeya wuxuu ahaa in Masiixu yahay qayb ka mid ah taariikhda waxsii sheegidda. Calaamadaha jidka ee metela dhacdooyinka taariikhda waxsii sheegidda waxay metelaan Masiixa. Xidhiidhkiisa uu la leeyahay dhacdooyinkaas wuxuu aqoonsanayaa quduusnimada calaamadaha jidka ee waxsii sheegidda, wuxuuna bixiyaa macquulnimada Walaasha White marar badan u tidhi inay waajib tahay inaan ilaalinno calaamadaha jidka, waayo calaamadahaas jidku waxay metelaan Ciise Masiix. Calaamadda jidka ee metelayay mowduuca imtixaanka ee waqtigii Masiixa waxay ahayd baabtiiskiisa, waxayna la safnayd dhacdooyin kale oo ku jira khadadka dib-u-habaynta ee quduuska ah, kuwaas oo lagu kala soocay soo-degidda astaan Rabbaani ah.

Xarriiqda dib-u-habaynta ee Muuse, Ilaahnimadu way soo degtay oo ku degtay geed qodxo ah oo gubanaya, taas oo ah astaan u ah Isku-darka Abuuraha iyo uunka la abuuray. Xarriiqda dib-u-habaynta ee dhammaadka toddobaatanka sannadood, Miikaa'iil ayaa soo degay si uu Kuroso ugu xoojiyo inuu ku dhaqaaqo amarkii ugu horreeyey, isla waqtigaasna Daanyeel waxaa loo beddelay suuradda Masiixa. Xarriiqda dib-u-habaynta ee Masiixa, Ruuxa Quduuska ah ayaa ku soo degay qaab qoolley ah si uu u subko Wiilka Ilaah, oo ah astaanta Ilaahnimada iyo dadnimada oo isu tegay. Taariikhda Millerite-ka malaa'igtii soo degtay 11-ka Agoosto, 1840, waxay ahayd “qof aan ka yarayn Ciise Masiix,” kaas oo la soo degay kitaab yar oo ay ahayd in la cuno, isaguna wuxuu ahaa kitaabkaas yar. Halkaas ayuu ku muujiyey in isku-darka Ilaahnimada iyo dadnimadu lagu dhammaystiro cunidda iyo cabbidda jidhka iyo dhiigga Kibista Samada.

Taariikhda quduuska ahi waa quduus, maxaa yeelay waxa jidh ahaan uga muuqda joogitaanka Masiixa. Saadaallada Erayga Ilaah ee tilmaama dhacdooyinka mustaqbalka waa Ciise Masiix, waayo isagu waa “Erayga.” Marka saadaalladaas lagu dhammaystiro taariikhda, dhacdooyinku waxay matalaan dhammaystirka eraygiisa, Eraygiisuna waa Runta. Waa Eraygiisa kan soo bandhiga saadaasha, waana Eraygiisa kan la dhammaystiro marka dhacdadu timaaddo; sidaas daraaddeed bilowga iyo dhammaadkaba waa Ciise Masiix, waayo isagu waa Alfa iyo Oomeega. Sidaas darteed, markii Butros ku dhawaaqay in Ciise yahay Masiixa iyo Wiilka Ilaaha nool, wuxuu tilmaamayay calaamad-jid oo ahayd Ciise Masiix iyo calaamad-jid gaadha dhammaystirkeeda kaamilka ah maalmaha ugu dambeeya. Sebtembar 11, 2001 waxay ahayd dhammaystirka kaamilka ah ee Masiixa.

In la diido dhammaystirka nebinnimo ee Sebtembar 11, 2001, waa in la diido Masiixa, Wiilka Ilaaha nool. Runtaas, sida uu Butros u muujiyey, waxay ahayd “aasaaska rumaysadka mu’minka,” oo Sebtembar 11, 2001 Masiixu wuxuu dadkiisa maalmaha ugu dambeeya dib ugu hoggaamiyey “waddooyinkii hore” ee Yeremyaah, kuwaas oo matala “aasaasyada” dhaqdhaqaaqa farriimaha malaa’igta koowaad iyo tan saddexaad. Butros wuxuu metelayey boqol iyo afartan iyo afar kun, kuwaas oo la shaabadeeyo muddada ay afarta malaa’igood xannibayaan afarta dabaylood. Wakhtiga shaabadayntu waa xilli nebinnimo oo gaar ah, kana bilaabma Sebtembar 11, 2001 kuna dhammaanaya sharciga Axadda ee dhowaan imanaya. Ciise had iyo goor wuxuu dhammaadka wax ku tusaaleeyaa bilowga wax.

Bilowgii wakhtiga shaabadaynta malaa’igtii Muujintii siddeed iyo tobnaad ayaa soo degtay, sida Ruuxa Quduuska ahi uga soo degay baabtiiska, malaa’igtaasina waxay ahayd “qof aan ka yarayn Ciise Masiix,” waayo, malaa’igtii soo degtay si ay dhulka ugu iftiimiso ammaantiisa taariikhda Millerite-ka waxay ahayd “qof aan ka yarayn Ciise Masiix.” Marka sharciga Axadda ee dhowaan imanayaa yimaado, “qof aan ka yarayn Ciise Masiix” ayaa mar kale soo degaya oo soo bandhigaya farriinta labaad ee labada farriimood ee Muujintii siddeed iyo tobnaad, isaga oo adhigiisa kale uga yeedhaya Baabuloon. Bartamaha muddada wakhtiga shaabadaynta, malaa’ig baa soo degtay, sida malaa’igtii labaad u soo degtay Abriil 19, 1844, xilligii niyad-jabkii ugu horreeyey ee dhaqdhaqaaqii Millerite-ka.

Intii u dhexaysay imaatinkii malaa’igtaas labaad iyo imaatinkii malaa’igta saddexaad 22-ka Oktoobar, 1844, malaa’ig badan ayaa la soo diray si ay xoog ugu daraan malaa’igta labaad markii farriintii Qayladii Habeenbadh ay timid. Iyadoo ka hadlaysa taariikhda markii malaa’igahani yimaadeen taariikhdii Milleriyiinta, Sister White waxay inoo sheegaysaa in kuwii diiday farriimahan ay Masiixa iskutallaabta ku qodbeen si la hubo sida ay Yuhuuddu Masiixa iskutallaabta ugu qodbeen.

“Waxaan arkay in sida Yuhuuddu u qodbeen Ciise iskutallaabta, ay sidaas oo kale kaniisadaha magac-u-yaalka ahi u qodbeen farriimahan; sidaas darteedna ma laha aqoon ku saabsan jidka loo galo meesha ugu quduusan, mana ka faa’iidi karaan shafeecada Ciise ee halkaas ka socota.” Early Writings, 261.

Farriimaha ay malaa’iguhu metelaan, marka la diido, waxay metelaan iskutallaabta lagu qodbay Masiixa, maxaa yeelay Isagu waa jidhaysiga farriimahaas iyo rumoobiddooda taariikhiga ah. 18-ka Luulyo, 2020, “qof aan ka yarayn Ciise Masiix” ayaa soo degay, taasoo calaamadisay niyad-jabkii ugu horreeyey iyo bilowgii wakhtiga dib-u-dhigashada. Isagoo lagu laayay waddooyinka, lafihii qallalay ee dhintay ee dadkiisa maalmaha ugu dambeeya waxay ahayd in la toosiyo iyagoo maqlaya codka keliya ee dadka nolosha ugu soo celin kara.

Runtii, runtii, waxaan idinku leeyahay, Saacaddu way imanaysaa, oo imminkana waa joogtaa, marka kuwa dhintay ay maqli doonaan codka Wiilka Ilaah; oo kuwa maqlaana way noolaan doonaan. Waayo, sida Aabbuhu nolosha ugu leeyahay naftiisa, sidaas oo kalena Wiilka ayuu siiyey inuu nolosha ku yeesho naftiisa; oo weliba wuxuu siiyey amar uu xukun ku fuliyo, maxaa yeelay, isagu waa Wiilka Aadanaha. Taas ha la yaabina, waayo, saacaddu way imanaysaa, taas oo kuwa xabaalaha ku jira oo dhammu ay maqli doonaan codkiisa, oo ay soo

bixi doonaan; kuwii wanaag sameeyey, waxay u soo bixi doonaan sarakicidda nolosha; kuwii shar sameeyeyna, waxay u soo bixi doonaan sarakicidda xukunka. Yooxanaa 5:25–29.

Bishii Luulyo ee 2023, codkiisu wuxuu ugu yeedhay lafihii dhintay ee engegnaa nolol, Alfa iyo Oomega-na markaas waxay ku celiyeen bilowgii wakhtiga shaabadaynta, waayo Luulyo 2023 waxay calaamad u tahay xilliga dhammaadka ee wakhtiga shaabadaynta. Dadkiisina markaas mar kale waxaa dib loogu yeedhay jidadkii hore ee Yeremyaah, oo ah aasaasyadii taariikhda Milleriyiinta. Farriinta aasaasiga ah ee bilowga iyo dhammaadka Milleriyiinta waxay ahayd farriimihii ugu horreeyey iyo ugu dambeeyey ee taariikhda Milleriyiinta, taas oo ahayd “toddobada jeer” ee Laawiyiintii cutubka lix iyo labaatanaad.

Bishii Luulyo 2023, dadka Ilaah ee maalinta u dambaysa mar kale ayaa lagu amray inay qaataan kitaabka yar oo ay cunaan. Markay cunaan kitaabka yar, dabadeed waa la tijaabiyaa si loo arko inay qirayaan iyo in kale farriinta Hoogga saddexaad ee Muujintii cutubka sagaalad (warkii bari) iyo farriinta Daanyeel cutubka kow iyo tobnaad (warkii woqooyi). Habka tijaabintu wuxuu iyaga u horseedaa aayadaha saddex iyo tobnaad ilaa shan iyo tobnaad ee Daanyeel cutubka kow iyo tobnaad, taas oo ah Dagaalkii Paniyum, oo ah Kaysariya Filibbi, oo ahna farriinta Oohinta Habeenbadhka halkaas oo lagu muujiyo labada qaybood ee maqlay codkiisa, qayb “kuwa wanaag falay, ilaa sarakicidda nolosha; iyo kuwa xumaan falay, ilaa sarakicidda xukunka.”

Waxaa jira saddex cod oo ku jira wakhtiga shaabadaynta ee boqolka iyo afar iyo afartan kun, dhammaantoodna waa codka “qof aan ka yarayn Ciise Masiix.” Codkii kowaad ee Muujintii siddeed iyo tobnaad wuxuu dhawaaqay markii dhismayaashii waaweynaa ee magaalada New York lagu soo riday taabasho xagga Ilaah ka timid. Codka labaad waa codka Mikaa’iil oo ah malaa’igta sare, kaas oo kuwii dhintay ka yeedha qabuurahooda. Codka saddexaadna waa codka labaad ee Muujintii cutubka siddeed iyo tobnaad, kaas oo adhiigiisa kale uga yeedha Baabuloon saacadda “dhulgariirka weyn” ee Muujintii cutubka kow iyo tobnaad. Dhammaystirka kaamilka ah ee qirashadii Butros ee Kaysariya Filibbi wuxuu dhacaa marka Masiixu dadkiisa maalmaha ugu dambeeya hoggaamiyo “qaybta waxsii sheegidda Daanyeel ee la xidhiidha maalmaha ugu dambeeya.”

Panium ee aayadaha saddex iyo tobnaad ilaa shan iyo tobnaad ee Daanyeel kow iyo tobnaad, waa “qaybta” waxsii sheegidda Daanyeel ee la shaabadeeyey taas oo aqoonsanaysa farriinta Qaylada Habeenbadhka. Panium waa shirkii xerada Exeter ee Agoosto 1844, waa taariikh rumoobaysa muddada labaad ee Donald Trump, waana farriinta waxsii sheegidda ee ku daabacda shaabadda Ilaah foodaha boqol iyo afar iyo afartan kun. Aayadaha aynu hadda baranaynaa waa dhul aad u quduus ah.

“Runta uu Butros qirtay waa aasaaska rumaysadka mu’inka. Waa taas wixii Masiixu qudhiisu ku dhawaaqay inay tahay nolosha weligeed ah. Laakiin haysashada aqoontan ma ahayn sabab uu qofku isugu ammaano. Kuma ayan uu muujin Butros xigmad ama wanaag isaga u gaar ah. Aadanuhu marnaba, kaligii, ma gaadhi karo aqoonta Ilaahnimada. ‘Waxay u sarraysaa samooyinka; maxaad samayn kartaa? Waxay ka sii qoto dheer tahay She’ool; maxaad garan kartaa?’ Ayuub 11:8. Ruuxa korsashada oo keliya ayaa inoo muujin kara waxyaalaha qotoda dheer ee Ilaah, kuwaas oo ‘il aanay arag, dhegna aanay maqal, oo aan

qalbiga dadka gelin.’ ‘Laakiin Ilaah baa Ruuxiisa inoogu muujiyey; waayo, Ruuxu wax walba wuu baadhaa, xataa waxyaalaha qotoda dheer ee Ilaah.’ 1 Korintos 2:9, 10. ‘Sirta Rabbigu waxay la jirtaa kuwa isaga ka cabsada;’ xaqiiqaduna in Butros gartay ammaanta Masiixa waxay daliil u ahayd in uu ahaa mid ‘Ilaah baray.’ Sabuurka 25:14; Yooxanaa 6:45. Haa, runtii, ‘Waad barakaysan tahay, Simoon Bar-yoona, waayo, hilib iyo dhiig midna kuuma muujin.’”

Ciise wuu sii watay: “Waxaan kaloo kugu leeyahay, Adigu waxaad tahay Butros, oo dhagaxan ayaan kiniisaddayda ka dul dhisi doonaa; albaabbada jahannamaduna kama adkaan doonaan.” Ereyga Butros wuxuu ka dhigan yahay dhagax,—dhagax rogmanaya. Butros ma ahayn dhagaxii kiniisadda lagu aasaasay. Albaabbada jahannamadu way ka adkaadeen isaga markii uu Rabbigiis ku inkiray habaar iyo dhaar. Kiniisaddu waxaa lagu dul dhisay Mid aanay albaabbada jahannamadu ka adkaan karin.” The Desire of Ages, 413

Fariintii Masiixu u soo bandhigayay xertiisii Kaysariya Filibos waxay ahayd welina waa fariinta Qaylada Saqda-dhexe, waxaana lagu dhex dejiyey duruuf dagaal ruuxi ah oo u dhexeeya ilaaha Giriigga ee Pan, kaas oo macbudkiisa loogu yeedhay “albaabbada jahannamada,” iyo labada geesood ee ridada ah ee bahalka dhulka. Makkabiyiintu waxay ahaayeen dadka ridada ah ee Ilaah, kuwaas oo qirtay inay yihiin difaacayaasha kaniisadda Ilaah, maadaama ay la dagaallamayeen diinta Giriigta. Waxay isu aqoonsadeen inay yihiin hoggaamiyeyaasha diineed iyo siyaasadeedba. Waxay matalaan Protestantism-ka ridada ah ee kaniisadahaas dhacay, kuwaas oo, iyadoo la jira dawladda Maraykanka, hadda samaynaya ekaanta bahalka oo la dagaallamaya diinta caalamiyiinta ee woke-ism iyo Hooyada Dhulka. Labada geesood ee ridada ahi way ku guulaystaan halgankooda ka dhanka ah curiyeyaasha diineed iyo siyaasadeed ee caalamiyeynta, isla markaana geeska runta ah ee Protestant-ka waxaa lagu sifaynayaa ka saarista hadhaagii ugu dambeeyey ee bikradaha nacasyada ah, ka hor intaan kor loo qaadin sidii calan ahaan “dhulgariirka weyn” ee sharciga Axadda ee dhowaan imanaya.

Qaybta waxsii sheegista ee kitaabka Daanyeel ee ku saabsan maalmaha ugu dambeeya, taas oo sidoo kale ah Muujintii Ciise Masiix, kana ah fariinta Qaylada Saqda Dhexe, waxaa shaabadda ka furaya Libaaxa qabiilka Yahuudah ee Kaysariya Filibbi, taas oo ah Paaniyuum. Waxaa shaabadda laga furayaa dhexda dagaalka u dhexeeya bahalka cawaannimada ah ee yaamayska ka soo baxa iyo geeska Jamhuurinimada oo bilaabay inuu bahalkaas kiciyo sannadkii 2015, iyo lid ku ah geeska runta ah ee Borotestannimada oo hadda dib loogu soo sara kicinayo sidii ciidan xoog badan.

Runta uu Butros qirtay waxay ka dhigan tahay calaamadda jidka ee Sebtembar 11, 2001, sidoo kalena in Masiixu yahay Wiilka Ilaaha nool. Runta ku jirta waxa uu Ciise u taagan yahay isagoo ah Wiilka Ilaah waa run imtixaan ah, sida ay si hubaal ah u ahayd su’aasha ah in Ciise Masiixa yahay iyo in kale waayihii Butros. Ku dhawaaqidda ah in Ciise yahay Wiilka Ilaah waxay ka dhigan tahay wax kasta oo laga muujiyey cidda Wiilku yahay. Waxay ka dhigan tahay oo keliya ma aha inuu yahay Wiilka Ilaah, laakiin sidoo kale inuu yahay Wiilka Aadanaha. Waa runta jidh-qaadashada ilaahnimada ee bini-aadannimada, taas oo ah isla shuqulka la dhammaystiro inta lagu jiro wakhtiga shaabadaynta ee boqol iyo afar iyo afartan kun. Runta “jidh-qaadashada” waa runta dhammaadka ee lagu sii tusaaleeyey runta “Sabtida” bilowgii.

Oktoobar 22, 1844 wuxuu calaamadeeyey imaatinka malaa'igta saddexaad. Marka malaa'ig timaaddo, run gaar ah oo ku habboon wakhtiga runtaas laga furayo ayaa waxaa fura Libaaxa qabiilka Yahuudah, runtaasuna markaas waxay imtixaantaa jiilka lagu dhex furay. Oktoobar 22, 1844, waxaa la muujiyey runnadii la xidhiidhay hawsha Masiixa, kaas oo si kedis ah ugu yimid macbudkii uu kor u taagay afartan iyo lixda sannadood laga bilaabo 1798 ilaa 1844. Hawsha xukunka ee Masiixa, sharciga Ilaah, doorkiisa ah Wadaadka Sare, arrinta calaamadda bahalka iyo shaabadaynta boqol iyo afar iyo afartan kun—dhammaantood waa la furay. Sister White waxaa loo muujiyey in runtaas ka mid ah ay jirtay hal run oo Alfa iyo Oomeega ku asteeyeen iftiin gaar ah.

“Waxaan la yaabay markaan arkay amarka afraad oo ku yaal bartamaha tobanka qaynuun, iyadoo iftiin jilicsan oo wareegsan ku hareeraysnaa. Malaa'igtii waxay tidhi: ‘Waa kan keliya ee tobanka ka mid ah oo qeexaya Ilaaha nool ee sameeyey samooyinka iyo dhulka iyo wax kasta oo ku dhex jira. Markii aasaaska dhulka la dhigay, markaas ayaa aasaaskii Sabtidana la dhigay.’” Testimonies, volume 1, 75.

Waqtigii shaabadaynta ee boqolka iyo afartan iyo afarta kun ayaa yimid, hase yeeshee waxa dib u dhigay fallaagadii sannadkii 1863. Sebtembar 11, 2001, habraacii shaabadayntu wuu billowday markii Masiixu, oo lagu matalay malaa'igta xoogga badan ee Muujintii cutubka siddeed iyo tobnad, uu soo degay isaga oo gacantiisa ku sita kitaab qarsoon oo dadka Ilaah ee maalmaha ugu dambeeya ay ahayd inay cunaan. Alfa iyo Oomeega had iyo goor waxay dhammaadka ku muujiyaan bilowga, sidaas darteed maalmaha ugu dambeeya waxaa jiray run kale oo iftiin gaar ah la geliyey, waxayna si toos ah ugu xidhnayd runta Sabtida oo la iftiimiyey markii ugu horraysay ee Masiixu isku dayay inuu shaabadeeyo boqolka iyo afartan iyo afarta kun.

“Wakhtigii ayaa timid in Daanyeel uu ka istaago meeshiisii loo qoondeeyey. Wakhtigii ayaa yimid in iftiinkii isaga la siiyey uu dunida gaadho si aan hore loo arag. Haddii kuwa Rabbigu intaas oo dhan u sameeyey ay iftiinka ku socdaan, aqoontooda ku saabsan Masiixa iyo waxsii sheegyada isaga khuseeya aad bay u sii kordhi doontaa marka ay ku soo dhowadaan dhammaadka taariikhdan dhulka.”

“Kuwa la wadaaga Ilaah waxay ku socdaan iftiinka Qorraxda Xaqnimada. Ma ay sharafdilaan Bixiyahooda iyagoo jidkooda ku kharribaya Ilaah hortiisa. Iftiin samawi ah ayaa ku ifaya korkooda. Waxay Ilaah hortiisa ku leeyihiin qiime aan xad lahayn, waayo, waxay Masiixa kula midaysan yihiin. Erayga Ilaah iyaga wuxuu u yahay wax qurux iyo soojiidasho ka sarreeya wax kasta. Waxay arkaan muhiimaddiisa. Runta ayaa loo kala bixiyaa. Caqiidada jidhqaadashada waxaa huwiyey dhalaal deggan oo jilicsan. Waxay arkaan in Qorniinku yahay furaha fura qarsoodiyooyinka oo dhan oo xalliya dhibaatooyinka oo dhan. Kuwa aan doonayn inay iftiinka aqbalaan oo iftiinka ku socdaanna ma awoodi doonaan inay fahmaan qarsoodiga cibaadada, laakiin kuwa aan ka labalabayn inay iskutallaabta qaadaan oo Ciise raacaan waxay iftiin ku arki doonaan iftiinka Ilaah.” Manuscript Releases, number 21, 406, 407.

Caqiidada jidhqaadashadu waa runta ah in Ilaahnimada oo ku midoowda bini'aadannimada aanay dembaabin, calaamadda kuwa gaadhay waayo-aragnimadaas maalmaha ugu dambeeyana waa Sabtida.

Weliba waxaan iyagii siiyey sabtiyadayda, inay calaamad u ahaadaan aniga iyo iyaga dhexdooda, si ay u ogaadaan inaan anigu ahay Rabbiga iyaga quduus ka dhiga. Yexesqeel 20:12.

Boqol iyo afartan iyo afarta kun waxaa loo shaabadeeyey weligood, habka shaabadayntuna wuxuu tilmaamayaa wakhti gaaban oo ku beegan dhammaadka hawsha shaabadaynta, wax yar ka hor sharciga Axadda, marka shaabadda la daabaco. Wakhtigaas gaaban Ilaahnimadu waxay si joogto ah ula midoobaysaa dadnimada.

“Maxaad samaynaysaan, walaalayaalow, hawsha weyn ee isu-diyaarinta? Kuwa dunida la midoobaya waxay qaadanayaan qaabkii dunida oo isu diyaarinaya calaamadda bahalka. Kuwa naftooda aan isku hallayn, oo isu hoosaysiia Ilaah hortiisa, oo naftooda ku daahiriya addeecidda runta—kuwaasu waxay qaadanayaan qaabkii jannada oo isu diyaarinaya shaabadda Ilaah ee fooddooda ku taal. Marka amarku soo baxo oo summaddu ku dhacdo, dabecaddoodu waxay ahaan doontaa mid daahir ah oo aan iin lahayn weligeed iyo weligeedba.”

“Hadda waa wakhtigii la isu diyaarin lahaa. Shaabadda Ilaah weligeed laguma dhejin doono foodda nin ama naag aan nadiif ahayn. Weligeed laguma dhejin doono foodda nin ama naag hami badan oo dunida jecel. Weligeed laguma dhejin doono foodda rag ama dumar carrabo been badan leh ama qalbiyo khiyaano leh. Kuwa shaabadda hela oo dhammu waa inay Ilaah hortiisa ku ahaadaan kuwo aan iin lahayn—kuwa jannada loo xushay. Hore u socda, walaalahayga iyo walaalahay. Wakhtigan waxaan qodobbadan ka qori karaa si kooban oo keliya, anigoo kaliya idiin jeedinaya muhiimadda ay leedahay diyaar garowgu. Qorniinka qudhiinna baadha, si aad u garataan culayska cabsida leh ee saacaddan taagan.” Testimonies, volume 5, 216.

Qoraalkii hore wuxuu u ekaan karaa inuu soo jeedinayo in shaabadda la saaro marka sharciga Axadda la soo rogo, hase yeeshee taas sidaan ma aha. Walaasha White si cad bay u sheegaysaa in sharciga Axaddu yahay qalalaase weyn, waxayna sidoo kale si cad u baraysaa in dabecaddu ay ku muuqato qalalaase dhexdiis, laakiinse aan marna lagu horumarin qalalaase dhexdiis. Shaabadda waxaa la saaraa marka sharciga Axadda la joogo macnaha ah in markaas ay muuqata noqoto, waayo kuwa markaas shaabadda haysta waxaa kor loo qaadaa sidii calan ahaan. Shaabadda waxaa la saaraa muddo gaaban gudaheed, wax yar ka hor inta xilliga tijaabadu xidhmin, kuwa Sabtida dhawraana xilliga tijaabadu wuxuu ugu xidhmaa marka sharciga Axadda la soo rogo. Shaabadayntu waxay bilaabatay Sebtembar 11, 2001, mana jirin qof markaas helay shaabadda Ilaah; waayo, sida lagu muujiyey muddadii ka dambaysay Oktoobar 22, 1844, waxaa marka hore jiri lahaa hab imtixaanid ah.

Dhaqdhaqaaq kasta oo dib-u-habayn ah gudaheeda, marka astaanta rabbaaniga ahi soo degto si ay awood ugu siiso farriinta la furfuray wakhtiga dhammaadka, hab tijaabo ah ayaa bilaabma. Markii Miikaa’iil soo degay si uu Kuros ugu xoojiyo inuu hore ugu socdo amarkii ugu horreeyey, Yuhuudda waxaa markaas lagu tijaabiyey inay ka tegi doonaan iyo in kale gurigii ay degganaayeen toddobaatankii sannadood ee ka horreeyey oo ay ugu soo noqon doonaan magaalo burbursan oo ay dib u dhisi doonaan. Markii Ruuxa Quduuska ahi soo degay baabtiiskii Masiixa, Yuhuudda waxaa lagu tijaabiyey mawduuca ku saabsan Masiixa. Markii malaa’igta xoogga badan ee Muujintii

tobnaad ay soo degtay 11-kii Agoosto, 1840, jiilkaas waxaa lagu tijaabiyey inay cuni doonaan iyo in kale kitaabka yar, iyo wax kasta oo uu kitaabka yari metelayay.

Hab tijaabo ah ayaa bilaabmay Agoosto 11, 1840, kaas oo soo saaray laba qaybood oo caabudayaal ah; qaybtii Raacday Wanka oo gashay Meesha Ugu Quduusan waxay ahaayeen musharraxiin ka mid noqon kara boqolka iyo afartan iyo afarta kun. Imtixaankii ugu dambeeyey ee jiilkaas, kuwaas oo ku fashilmay habka tijaabada, wuxuu bilaabmay markii iftiin sii kordhaya uu ku soo degay “toddobada jeer” ee Laawiyiintii lix iyo labatan. Laga bilaabo 1856 ilaa 1863, farriintii La’odikiya waxay calaamadisay xilli ugu dambeeyey oo ka mid ah muddadii ku bilaabatay imaatinkii malaa’igta saddexaad Oktoobar 22, 1844. Muddadaas wakhtiga ah waxaa metela aayadaha saddex iyo toban ilaa shan iyo toban ee Daanyeel cutubka kow iyo tobnad.

Waxaan sii wadi doonaa daraasaddan maqaalka xiga.

“Bilowgii waxaa jiray Eraygii, Eraygiina wuxuu la jiray Ilaah, Eraygiina Ilaah buu ahaa. Isagu bilowgii ayuu la jiray Ilaah. Wax walba isaga ayaa lagu sameeyey; isaga la’aantiisna lama samayn wax la sameeyey oo keliya. Noloshu isaga ayay ku jirtay; noloshaasuna waxay ahayd nuurka dadka. Nuurkiina gudcurka ayuu ka ifayaa; gudcurkiina ma uu garan.’ ‘Eraygiina jidh buu noqday, wuuna inala degay, (annaguna ammaantiisa waannu aragnay, taas oo ahayd ammaanta kan keliya ee Aabbaha ka dhashay,) isagoo nimco iyo run ka buuxa’ (Yooxanaa 1:1–5, 14).”

Cutubkani wuxuu qeexayaa dabeecadda iyo muhiimadda hawsha Masiixa. Sida mid si fiican u fahmaya mawduuciisa, Yooxanaa wuxuu Masiixa u nisbeeyaa xoogga oo dhan, wuxuuna ka hadlaa weynaantiisa iyo haybaddiisa. Wuxuu soo iftiimiyaa fallaadhaha rabbaaniga ah ee runta qaaliga ah, sida iftiinka qorraxda. Wuxuu Masiixa u soo bandhigaa inuu yahay Dhex-dhexaadiyaha keliya ee u dhexeeya Ilaah iyo aadanaha.

“Caqiidada ku saabsan jidhqaadashadii Masiixa ee jidhka aadanaha waa qarsoodi, ‘waana qarsoodigii qarsoonaa tan iyo qarniyo iyo facaf’ (Colossians 1:26). Waa qarsoodiga weyn oo qotada dheer ee cibaadada. ‘Ereyguna jidh buu noqday, wuuna inala degay’ (John 1:14). Masiixu wuxuu dusha saartay dabeecadda aadanaha, dabeecad ka hoosaysa dabeecaddiisii samada. Waxba si tan la mid ah uma muujiyaan is-hoosaysiinta yaabka leh ee Ilaah sida arrintan. Wuxuu ‘sidaas dunida u jeclaaday, inuu bixiyey Wiilkiisa keliya oo dhashay’ (John 3:16). Yooxanaa wuxuu mowduucan yaabka leh u soo bandhigayaa si fudud oo sidan oo kale ah, si ay kulligood u wada garan karaan fikradaha la sheegay, oo loo iftiimiyo.”

“Masiixu si mala-awaal ah uma uu qaadan dabeecadda aadanaha; runtii wuu qaatay. Xaqiiqo ahaan ayuu u lahaa dabeecadda aadanaha. ‘Maadaama carruurta wadaagaan hilib iyo dhiig, isaguna si la mid ah ayuu uga qaybqaatay isla kuwaas’ (Cibraaniyada 2:14). Wuxuu ahaa wiilkii Maryan; wuxuuna ka soo farcamay abuurkii Daa’uud xagga nasabka aadanaha. Waxaa lagu caddeeyey inuu yahay nin, xataa Ninka Masiix Ciise. ‘Ninkan,’ ayuu Bawlos qorayaa, ‘waxaa loo tiriyey inuu mudan yahay ammaan ka badan kii Muuse, sida kan guriga dhisay uu uga maamuus badan yahay guriga’ (Cibraaniyada 3:3).”

“Laakiin iyadoo Erayga Ilaah ka hadlayo bini’aadannimada Masiixa intii uu dhulkan joogay, haddana wuxuu si cad oo go’aan leh uga hadlayaa jiritaankiisii hore. Eraygu wuxuu jiray isagoo ah Jiritaan rabbaani ah, sida Wiilka Ilaah ee weligiis ah, isagoo ku jira midnimo iyo ahaansho-mid ah Aabbihis. Tan iyo weligeedba wuxuu ahaa Dhexdhexaadiyaha axdiga, kaas oo ay quruumaha dunida oo dhammu, Yuhuud iyo Dadka aan Yuhuudda ahaynba, haddii ay aqbalaan, ku barakoobi lahaayeen. ‘Bilowgii waxaa jiray Erayga, Erayguna wuxuu la jiray Ilaah, Erayguna wuxuu ahaa Ilaah’ (Yooxanaa 1:1). Ka hor intaan dadka ama malaa’igta la abuurin, Eraygu wuxuu la jiray Ilaah, wuuna ahaa Ilaah.”

Dunida waxaa lagu sameeyey Isaga, “oo isaga la’aantiis lama samayn wax la sameeyey toona” (John 1:3). Haddii Masiixu wax walba sameeyey, Isagu wuxuu jiray ka hor wax walba. Erayada arrintan laga yidhi aad bay u go’aan adag yihiin, sidaas darteedna looma baahna in gofna shaki ku haro. Masiixu wuxuu ahaa Ilaah ahaan asal ahaan, oo macnaha ugu sarreeya. Wuxuu Ilaah la jiray tan iyo weligii, isagoo ah Ilaaha wax walba ka sarreeya, barakaysan weligiisba.

“Rabbiga Ciise Masiix, Wiilka Ilaah ee rabbaaniga ah, wuxuu jiray tan iyo daa’in, isagoo ah qof gooni ah, haddana Mid la ah Aabbaha. Isagu wuxuu ahaa ammaanta ka sarraysa oo samada. Wuxuu ahaa taliyaha makhluuqaadka samada ee caqliga leh, malaa’iguhuna cibaado iyo sujuud ay ku qireen waxay isaga u siin jireen sida xaqiisii. Taasu ma ahayn in Ilaah wax laga boobo. ‘Rabbigu wuxuu i hantiyey bilowgii jidkiisa,’ ayuu ku dhawaaqayaa, ‘ka hor shuqulladiisii hore. Waxaa lay taagay tan iyo weligeed, bilowgii, intaan dhulku jirin. Markii aan gunta lahayni jirin ayaa lay dhalay; markii aan ilaha biyuhu badnayn jirin. Ka hor intaan buuraha la sugin, ka hor kuraha ayaa lay dhalay; intuu weli samayn dhulka, iyo beeraha, iyo qaybta ugu sarraysa ee boodhka dunida. Markuu samooyinka diyaarinayay, waan joogay; markuu goobo u dhigay wejiga gunta’ (Maahmaahyadii 8:22–27).”

“Waxaa jira iftiin iyo ammaan ku jira runta ah in Masiixu mid la ahaa Aabbaha ka hor intii aan aasaaska dunida la dhigin. Tani waa iftiinka ka ifaya meel gudcur ah, kana dhigaya mid la deyrinaya ammaanta rabbaaniga ah ee asalka ah. Runtan, oo nafteeda ahaan si aan dhammaad lahayn u dahsoon, waxay sharraxaysaa xaqiiqooyin kale oo dahsoon oo haddii kale aan la fasiri karin, iyada oo haddana lagu kaydiyey iftiin aan loo dhowaan karin oo aan la garan karin.”
Selected Messages, buugga 1, 246–248.